

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
សារលិខិត
សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
គូទឱកាសទិវាសន្តិភាពអន្តរជាតិ ថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២០

សូមថ្វាយបង្គំ ព្រះថេរានុថេរៈគ្រប់ព្រះអង្គជាទីសក្ការៈ
ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

ថ្ងៃទី៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០១ ជាទិវាប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏វិសេសវិសាល ដែលមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទី៥៥ និងប្រទេសសមាជិកទាំងអស់បានអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទកំណត់យកថ្ងៃទី២១ កញ្ញា ជាទិវាសន្តិភាពប្រចាំឆ្នាំដើម្បីឧទ្ទិសដល់ការបញ្ឈប់រាល់អាក្រក់ និងពង្រឹងឧត្តមគតិសន្តិភាពរបស់ប្រជាជាតិ និងប្រជាជនទាំងអស់នៅក្នុងពិភពលោក។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០២០នេះ ការប្រារព្ធទិវាសន្តិភាពក្រោមមូលបទ "ការកសាងសន្តិភាពជាមួយគ្នា" បានប្រព្រឹត្តទៅទន្ទឹមគ្នានិងការប្រារព្ធខួបលើកទី៧៥ នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលជាទិវាដ៏មានសារៈសំខាន់សម្រាប់សហគមន៍អន្តរជាតិ ក្នុងការសម្តែងចេញនូវសាមគ្គីភាព រួមគ្នាការពារពហុភាគីនិយម គោលបំណងនិងគោលការណ៍នៃធម្មនុញ្ញរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីសន្តិភាព សន្តិសុខ និងការអភិវឌ្ឍសម្រាប់មនុស្សជាតិ។

តាងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមចូលរួមសម្តែងអំណរសាទរជាមួយបណ្តាប្រទេសសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិទាំងអស់ ប្រារព្ធទិវាសន្តិភាពដ៏មហោឡារិកនេះ សំដៅលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីអត្ថន័យនៃសន្តិភាពឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ ពង្រឹងសាមគ្គីភាពឯកភាពជាតិ បន្តជំរុញស្មារតី និងពួតដៃគ្នាជាមួយថ្ងៃក្រៅឱ្យបានគង់វង្សនូវសុខសន្តិភាពយូរអង្វែងសម្រាប់កម្ពុជាយើងនិងពិភពលោកដើម្បីបោះជំហានបន្តទៅមុខលើវិថីអភិវឌ្ឍន៍ និងការរីកចម្រើន។

ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

កម្ពុជាទើបតែបានសុខសាន្ត រស់នៅក្នុងសុខសន្តិភាព និងឯកភាពជាតិពេញលេញ អស់រយៈពេលជាងពីរទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ ក្រោយពីការឆ្លងកាត់ភ្នាក់ភ្លើងសង្គ្រាម ការបែកបាក់រងទុក្ខវេទនាខ្លោចផ្សារកទីបំផុតគ្មាន ជាច្រើនសតវត្សកន្លងមកហើយនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្លួន ។ បទពិសោធន៍ដ៏ជូរចត់របស់កម្ពុជាពីអតីតកាល និងការអនុវត្តបានយ៉ាងជោគជ័យនូវ "គោលនយោបាយ

ឈ្មោះ-ឈ្មោះ នៅឆ្នាំ១៩៩៨ បានធ្វើឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាស្គាល់ច្បាស់ពីតម្លៃសន្តិភាព និងកាន់តែយល់ ពីសារៈសំខាន់មិនអាចខ្វះបាននៃមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ គឺសន្តិភាព និងស្ថិរភាព។

ដោយសារសន្តិភាពនេះហើយ ដែលកម្ពុជាមានឱកាសប្រឹងប្រែងងើបឈរដោយខ្លួនឯង ប្រកបដោយមោទនភាពបំផុត កសាងនិងអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិឡើងវិញ ធានាបាននូវបរិយាកាស អនុគ្រោះសម្រាប់លើកស្ទួយកំណើនសេដ្ឋកិច្ច កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាជន។ នៅក្នុងអំឡុងពេលជាងពីរទសវត្សរ៍កន្លងទៅ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានការកើន ឡើងជុំវិញ ៧% ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ កាលពីឆ្នាំ២០១៨ ក្នុងចំណោមប្រទេសអាស៊ាន គឺកម្ពុជាមានកំណើន សេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ជាងគេ ហើយឆ្នាំ២០១៩ ក៏នៅតែបន្តឈរលើកំពូលតារាងខ្ពស់លើសគេដដែលក្នុង រង្វង់ ៧,១%។ ការរីកចម្រើនសេដ្ឋកិច្ចដ៏ខ្លាំងក្លារឹងមាំនេះ បានធ្វើឱ្យកម្ពុជាឈានទៅទទួលបានឋានៈ ជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ហើយអាចនឹងធ្វើឱ្យសម្រេចបាននូវឋានៈ ជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ត្រឹមឆ្នាំ២០៣០ និងជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ ២០៥០។ អត្រាភាពក្រីក្រត្រូវបានកាត់បន្ថយមកក្រោម ១០% នាបច្ចុប្បន្ន។ ម្យ៉ាងទៀត កម្ពុជា រក្សាបានសន្តិសុខការងារដោយអត្រាគ្មានការងារមានប្រមាណ ០,៣% ប៉ុណ្ណោះ។

ប៉ុន្តែ ជាការគួរឱ្យសោកស្តាយ លើកលែងនៃវិបត្តិជំងឺឆ្លងកូវីដ-១៩ បាននិងកំពុងបោកបក់មក លើសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសស្ទើរតែទាំងអស់នៅទូទាំងពិភពលោក រួមទាំងកម្ពុជា យើងផងដែរ។ ការរីករាលដាលនៃមេរោគកូវីដ-១៩ និងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចនេះ បានបង្កការគំរាមកំហែង យ៉ាងខ្លាំងក្លាដល់ការអភិវឌ្ឍដែលកម្ពុជាសម្រេចបានក្នុងរយៈពេល៣០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះនៃប្រវត្តិ សាស្ត្ររបស់ខ្លួន។ តាមការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អ្នកសេដ្ឋកិច្ច ក៏ដូចជាស្ថាប័នអន្តរជាតិធំៗ បង្ហាញថា ភាពប្រាកដប្រជាវិបត្តិនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជាអាចនឹងធ្លាក់ចុះក្នុងរង្វង់ -១,៩% នៅឆ្នាំ២០២០នេះ។

ទោះជាស្ថិតនៅក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមអះអាងសារជាថ្មីនូវការ ប្តេជ្ញាចិត្តរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការថែរក្សាឱ្យបាននូវភាពម្ចាស់ការលើការងារជាអាទិភាពចម្បងពីរ គឺ៖ ទី១-ការបន្តរក្សានូវស្ថិរភាពនយោបាយដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និងទី២-ការរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឱ្យបានល្អប្រសើរទប់ស្កាត់អតិផរណានិងការឡើងថ្លៃទំនិញ ក្នុងទីផ្សារ និងការបន្តអនុវត្តឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់ ច្បាស់លាស់នូវភារកិច្ចចំនួនប្រាំដែល ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបានដាក់ចេញកាលពីថ្ងៃទី១៤សីហា ឆ្នាំ២០២០កន្លងទៅនេះ ដើម្បីសន្តិភាព សុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព ប្រជាជន និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ។

ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

បន្ថែមលើវិបត្តិដែលបង្កឡើងដោយជំងឺឆ្លងកូវីដ-១៩ សភាពការណ៍ពិភពលោកនៅតែបន្ត ប្រែប្រួលវិវឌ្ឍកាន់តែតឹងតែងស្មុគស្មាញ ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ បង្កឡើងដោយការប្រកួតប្រជែង

រវាងប្រទេសមហាអំណាចដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ រក្សាឥទ្ធិពលទាំងនយោបាយ យោធានិង សេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន។ មហិច្ឆតាក្តោបក្តាប់និងដឹកនាំពិភពលោករបស់មហាអំណាចខ្លះ តាមរយៈការ ប្រកាន់យកនយោបាយឯកតោភាគីនិយម និងគាំពារនិយម បានជំរុញឱ្យសណ្តាប់ធ្នាប់អន្តរជាតិ ដែលផ្អែកលើច្បាប់និងប្រព័ន្ធហុកាគីនិយម ដែលបានជួយរក្សាសន្តិភាព និងវិបុលភាពដល់ ពិភពលោកអស់រយៈពេល៧៥ឆ្នាំកន្លងមកនោះ ទទួលរងសម្ពាធជាងពេលណាៗទាំងអស់។ នៅក្នុង បរិបទនេះ ប្រទេសមហាអំណាច និងលោកខាងលិចខ្លះបាន និងកំពុងសហការប្រទាក់ក្រឡាគ្នាជា ប្រព័ន្ធ ក្នុងការដាក់សម្ពាធកៀបសង្កត់ឱ្យកម្ពុជាដើរតាមគន្លងនយោបាយរបស់ខ្លួន ដូចដែលពួកគេ ធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តមកលើកម្ពុជាកាលពី១ស្សវត្តឆ្នាំ១៩៧០-១៩៨០ ដោយរំលោភបំពានលើ គោលការណ៍សមភាពអធិបតេយ្យរវាងបណ្តារដ្ឋ និងគោលការណ៍មិនជ្រៀតជ្រែកចូលកិច្ចការផ្ទៃក្នុង ប្រទេសដទៃ ដែលមានចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញ អ.ស.ប និងនៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ។

ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

អស់រយៈពេល ៤១ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ការធ្វើលិកម្មដ៏ថ្លៃថ្លារបស់ថ្នាក់ដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជាទូទាំងប្រទេស បានកែប្រែមាតុភូមិកម្ពុជាពីគំនរផេះផង់ឲ្យឈានមកដល់ដំណាក់ កាលអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយមោទនភាព ទាំងក្នុងបុព្វហេតុការពារជាតិ ការពារការរស់ឡើងវិញរបស់ ប្រជាជន ទាំងបុព្វហេតុសន្តិភាព និងបង្រួបបង្រួមជាតិ និងទាំងបុព្វហេតុស្តារ កសាង និងអភិវឌ្ឍន៍ សង្គមសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ ជាពិសេស កម្ពុជាបាននិងកំពុងតែបន្តបោះជំហានយ៉ាងរឹងមាំនៅលើមាត់ នយោបាយសន្តិសហវិជ្ជមាន អព្យាក្រឹត មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ជ្រោងឧស្សាហកម្មនិយមការពារ ឯករាជ្យ អធិបតេយ្យជាតិ និងបូរណភាពទឹកដី។ សមិទ្ធផលធំធេងអស្ចារ្យដែលកម្ពុជាទទួលបាននេះ មិនដែលទទួលនូវការសាទរ ឬសរសើរពីមហាអំណាចនិងប្រទេសលោកខាងលិចខ្លះ ដែលមានរបៀបវារៈ នយោបាយតែមួយគត់ គឺទាញកម្ពុជាឱ្យធ្វើជាឃ្នាន់បម្រើមហិច្ឆតានយោបាយរបស់ពួកគេ។ លើសពី នេះទៀត ពួកគេមិនញញើតក្នុងការអនុវត្តនូវស្តង់ដារពីរចំពោះការវាយតម្លៃលើការអនុវត្តសិទ្ធិមនុស្សនៅ កម្ពុជា និងប្រើប្រាស់បញ្ហាសិទ្ធិមនុស្សនេះ ជាឧបករណ៍នយោបាយ ឬជាលេសសម្រាប់ការលួកផៃចូល ជ្រៀតជ្រែកចូលកិច្ចការផ្ទៃក្នុង រំលោភលើអធិបតេយ្យភាព និងឯករាជ្យភាពរបស់កម្ពុជា និងបណ្តាប្រទេស ទន់ខ្សោយផ្សេងទៀត។

កម្ពុជាយល់ច្បាស់ថា ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ការលើកកម្ពស់សេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ការប្រកាន់ខ្ជាប់ នូវលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីឯកបក្ស និងការលើកកម្ពស់នីតិវិធី និងនាំមកនូវសុខសន្តិភាព ស្ថិរភាព ភាពសុខដុមរមនា និងយុត្តិធម៌សង្គមជានិរន្ត នឹងជាការរួមចំណែកដ៏មានសារៈសំខាន់ដល់ការអភិវឌ្ឍ ប្រកបដោយចីរភាព និងបរិយាប័ន្នផងដែរ។ តែយើងក៏ត្រូវតែចងចាំដែរថា មានសន្តិភាព ទើបធានាការ អភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងដីវភាពរស់នៅដ៏សុខសាន្ត សម្បូរសម្បាយរបស់ប្រជាជន មាន សន្តិភាពទើបធានាដល់ការស្ថិតស្ថេរ និងរីកចម្រើននៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិសេរីភាព ហើយ ជោគជ័យនៃដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍និងភាពរឹងមាំនៃប្រជាធិបតេយ្យ និងជះឥទ្ធិពលត្រឡប់មកវិញ

ធានានូវចីរភាពនៃសន្តិភាព។ បើយើងបាត់បង់សន្តិភាព នោះយើងនឹងត្រូវបាត់បង់អ្វីៗទាំងអស់។ ផ្អែកទៅមុខនិងនៅតែជួបប្រទះឧបសគ្គជាច្រើនទៀត ប៉ុន្តែគ្មានឧបសគ្គណាដែលអាចមករារាំងដំណើរ របស់ជាតិយើងបានឡើយ ឱ្យតែយើងរក្សាបាននូវការឯកភាពនិងសាមគ្គីភាពជាតិ ប្តេជ្ញាដាច់ខាត ការពារសន្តិភាពដែលយើងសម្រេចបានមកដោយលំបាក ឲ្យនៅស្ថិតស្ថេរ រឹងមាំ គង់វង្សជានិច្ច មិន អនុញ្ញាតឲ្យកម្លាំងប្រតិកិរិយាណាមកបំផ្លាញទៅវិញបានឡើយ ទោះបីជាត្រូវបង់ដោយតម្លៃណាក្តី។

ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំក៏សូមផ្ញើតឱកាសនេះ សូមសម្តែងនូវការគោរព និងវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះបង ប្អូនប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ស្រទាប់ជាន់ថ្នាក់ ដែលបានធ្វើពិធីកម្មទាំងកម្លាំងកាយ ចិត្តចូលរួមដល់ការថែ រក្សាសន្តិភាព និងស្ថិរភាពនយោបាយ ការលើកស្ទួយអធិបតេយ្យជាតិ ការពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សិទ្ធិសេរីភាព និងនីតិរដ្ឋ និងការអភិវឌ្ឍ ប្រទេសជាតិ។ ព្រមជាមួយនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំក៏សូមថ្លែង អំណរគុណជាអនេកប្បការផងដែរ ចំពោះបណ្តាប្រទេសជាមិត្តជិតឆ្ងាយ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអង្គការ អន្តរជាតិនានា ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភដល់ប្រជាជនកម្ពុជាតាំងពីដំណាក់កាលសង្គ្រោះជាតិពីរបប ប្រល័យពូជសាសន៍រៀងរហូតមក ហើយដែលកំពុងតែបន្តពង្រឹង និងពង្រីកថែមទៀតនូវទំនាក់ ទំនង និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការប្រកបដោយផ្លែផ្កាដើម្បីបុព្វហេតុ សន្តិភាព ប្រជាធិបតេយ្យ និង អភិវឌ្ឍន៍។

ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

ក្នុងនាមជាប្រទេសមួយដែលបានឆ្លងកាត់សង្គ្រាមបំផ្លិចបំផ្លាញដ៏រ៉ាំរ៉ៃ ក្រោយពីទទួលបាន នូវការបង្រួបបង្រួមជាតិពិតប្រាកដ សុខសន្តិភាពពេញលេញនៅទូទាំងប្រទេស និងការរីកចម្រើន នៅលើគ្រប់វិស័យគួរជាទីមោទនៈ កម្ពុជាមិនភ្លេចមនោសញ្ចេតនារបស់ខ្លួនដែលមានចំពោះប្រជាជាតិ រងគ្រោះផ្សេងទៀតនៅក្នុងពិភពលោក តាមរយៈការស្តែងចេញនូវការខិតខំចែករំលែកបទពិសោធន៍ ក្នុង ការកសាង ថែរក្សា ការពារសន្តិភាព និងអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ។ នេះគឺជាឆន្ទៈដ៏មោះមុតរបស់កម្ពុជា ក្នុងការសម្តែងសាមគ្គីភាពជាអន្តរជាតិ និងរួមវិភាគទានដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់សហគមន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីបុព្វហេតុសន្តិភាព សន្តិសុខ និងមនុស្សធម៌នៅលើពិភពលោក។ កម្ពុជាមានមោទនភាពយ៉ាង ក្រៃលែងក្នុងការចូលរួមរបស់ខ្លួន ក្នុងកិច្ចប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិភាពពិភពលោកក្រោមឆត្ររបស់អង្គការ សហប្រជាជាតិ បើទោះជាមានការប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ដល់អាយុជីវិតយ៉ាងណាក៏ដោយ។ ឆ្នាំនេះគឺជា ឆ្នាំទី១៤ ដែលកម្ពុជាបានបញ្ជូនកងកម្លាំងសរុបចំនួន ៦,៨២២ នាក់ (ស្ត្រី ៣៦៩នាក់) ទៅបំពេញ បេសកកម្មថែរក្សាសន្តិភាព អ.ស.ប នៅតំបន់បេសកកម្មចំនួន ១០ ក្នុងប្រទេស ៩ រួមមាន៖ បាវី ស៊ូដង់ ស៊ូដង់ខាងត្បូង អាហ្វ្រិកកណ្តាល លីបង់ ស៊ីប ស៊ីរី ម៉ាលី និងយេម៉ែន។ គិតត្រឹមដំណាច់ខែ កក្កដានេះ កងកម្លាំងកម្ពុជាកំពុងបំពេញបេសកកម្មថែរក្សាសន្តិភាពមានចំនួន ៧៨៧នាក់ (ស្ត្រី៧៦ នាក់) នៅប្រទេសស៊ូដង់ខាងត្បូង លីបង់ ម៉ាលី អាហ្វ្រិកកណ្តាល និងយេម៉ែន។

ជនរួមជាតិជាទីស្នេហា

ជាថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមថ្លែងអំណរអរគុណដល់បងប្អូនជនរួមជាតិ ដែលបានគាំទ្រដល់សារនយោបាយរបស់ខ្ញុំគឺ -អរគុណសន្តិភាព- ដែលខ្ញុំយល់ថា មានតម្លៃមិនសាបសូន្យមិនថាកន្លងមក ថ្ងៃនេះ និងថ្ងៃក្រោយ។ មនុស្សទាំងអស់គ្នាត្រូវការសន្តិភាព លើកលែងតែពួកកេរករប៉ុណ្ណោះដែលចង់បំផ្លាញសន្តិភាព។ -អរគុណសន្តិភាព- បានក្លាយទៅជាពាក្យស្លោករបស់ប្រជាជនដែលស្រឡាញ់សន្តិភាព។

នៅទីបញ្ចប់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមប្រសិទ្ធពរជូនជនរួមជាតិជាទីស្នេហា សូមបានប្រកបដោយពុទ្ធពរទាំងបួន ប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ ភ័យឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

ថ្ងៃពុធ ១ កើត ខែ សីហា ឆ្នាំជូត ទោស័ក ព.ស.២៥៦៤
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២០

ហ៊ុន សែន